

Geachte heer, mevrouw,

Namens de gemeenten, mbo-instellingen en samenwerkingsverbanden voortgezet onderwijs in de RMC regio 21 onze reactie op de concept regeling regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2020-2024.

Algemeen

De partners in RMC-regio 21 zijn positief over de verbreding van de opdracht zoals ook is vertaald in de streefcijfers. Niet langer alleen een opdracht om het aantal vsv-ers terug te brengen, maar ook doelstellingen op jongeren terug naar school en aan het werk. Dat sluit aan op de constatering in de regio dat voor sommige jongeren in een kwetsbare positie een diploma niet altijd de meest passende route is, maar werk bijdraagt aan zelfstandigheid.

We zien de regeling als een kader waarbinnen we maatwerk kunnen bieden aan de diverse groep jongeren in onze regio om hen zo goed mogelijk te ondersteunen op weg naar betaald werk. Op hoofdlijnen biedt de regeling ons de benodigde ruimte. Op een aantal punten echter zien we dat de regeling mogelijk beperkend werkt bij het realiseren van de opdracht en onze ambities, zoals in de beschikbare middelen. Ook hebben we nog een aantal vragen om verduidelijking van de regeling.

Doelgroep

De opdracht waarvoor de RMC-partners verantwoordelijk zijn, wordt met deze regeling uitgebreid. Terwijl de groep waar we al verantwoordelijk voor waren steeds meer aandacht en begeleiding vraagt. Dat we daarin succesvol zijn, laten bijvoorbeeld de dalende vsv-cijfers op entree niveau zien. Echter, een verdere verbreding van de opgave en daarmee de begeleiding van jongeren kan niet zonder extra ruimte in zowel verantwoordelijkheid als in financiën.

Wij constateren dat de leeftijdsgrens niet gewijzigd wordt naar 27 jaar en dat middelen minder worden, wat niet in lijn is met het IBO-rapport waarvan de regio de hoofdlijnen onderschrijft. Dat is ook in strijd met het advies uit het Voortgangsonderzoek: aanpak VSV en jongeren in een kwetsbare positie¹. Daarin staat: "Men signaleert veelvuldig dat een uitbreiding van de doelgroep gewenst is in zowel leeftijd (naar 27) als type (niet alleen voortijdig schoolverlaters en jongeren in een kwetsbare positie, maar alle jongeren). Op regionaal niveau werken de huidige strakke grenzen tussen doelgroepen niet en wil men zich meer bezighouden met wat jongeren nodig hebben, ongeacht de categorie waar ze in zitten. Hierbij is de startkwalificatie geen einddoel, maar gaat het veel meer om het bereiken van participatie. Deze wens lijkt echter te conflicteren met de nu al hoge werkdruk en een ervaren gebrek aan (structurele) financiële middelen, en hier ligt voor het landelijk beleid een belangrijk dilemma om op te lossen".

Het gesignaleerde wordt herkend door de RMC-Regio, die graag ziet dat OCW toelicht waarom de regeling het advies niet volgt. Het blijft dan ook jammer dat echte keuzes over het IBO-rapport pas in een volgende kabinetsperiode worden gemaakt. Ook het feit dat er voor scholen wel een (negatieve) prikkel is om vsv omlaag te brengen, maar niet om jongeren naar werk te begeleiden, zal in de praktijk de uitvoering van deze opdracht tegenhouden.

De regeling is onduidelijk over definitie van de doelgroep. Er wordt verwezen naar een artikel (WEB 8.3.1, 2^e lid) dat geen echte duidelijkheid verschaft over wat een jongere in een kwetsbare positie is. Op zich is dat goed, want de definitie zoals eerder geformuleerd in de regeling van 18 september 2016, nr. MBO/1003504 en de definitie uit de kwaliteitsagenda (2018) zetten een ongewenst stempel op hele grote groepen, ook al is het daardoor

¹ Gaag, M.A.E. van der, Snell, N.R., Bron, G.G., Emerencia, A.C., Blaauw, F.J., Heemskerk, I.M.C.C., Petit, R., Kunnen, E.S., Jonge, P. de (2018). Voortgangsonderzoek: aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie (eindrapport). Groningen: Rijksuniversiteit Groningen.

gemakkelijk om arrangementen te maken voor deze groepen. Maar het is ook niet echt duidelijk. Wij zien dat jongeren die het risico lopen om uit te vallen of geen duurzaam werk weten te vinden uit alle onderwijsniveaus komen en de arrangementen die worden ingericht met vsv-middelen zullen dan ook beschikbaar moeten zijn voor alle groepen. Zodat alle jongeren kunnen rekenen op een goede begeleiding op weg naar de arbeidsmarkt. Dat gezegd hebbende – de maakbare samenleving bestaat niet, de invloed van school en gemeente is groot maar zeker niet allesbepalend op de levensloop van jongeren.

In de regeling wordt gesproken over ‘overstappers’ en ‘kwetsbare jongeren’. We verzoeken het ministerie om gelijke begrippen en een heldere definitie te hanteren. Tevens vragen we ons af waarom leerlingen die onbekostigd onderwijs volgen en vso-leerlingen niet vallen onder de reikwijdte van het programma.

De opdracht aan de RMC-regio om jongeren vanuit het praktijkonderwijs, het voortgezet speciaal onderwijs en het entree onderwijs te begeleiden naar werk zien we inhoudelijk als een logische opdracht. Echter, deze opdracht ligt ook deels bij het domein werk (Participatiewet). We zijn benieuwd naar de wijze waarop deze opdracht bij aanpalende domeinen en met name het domein werk is neergelegd om te voorkomen dat er een diffuse verantwoordelijkheid ontstaat.

Tot slot vragen we, ook in relatie tot de samenwerking met de aanpalende domeinen werk en zorg, aandacht voor de noodzaak om meer gegevens over jongeren te kunnen delen. Een wettelijke grondslag hiervoor is daarvoor vereist, niet alleen in de onderwijswetgeving maar ook in de relevante wetgeving in de domeinen werk en zorg.

Financiële middelen

Waar RMC21 een groot knelpunt ziet, is dat de verbreding van de opdracht niet gepaard gaat met meer geld. De beschikbare bedragen zijn sinds 2015 niet meer geïndexeerd. Doordat er een regio bij is gekomen, worden de middelen over meer regio's verdeeld en is er per regio minder beschikbaar. Deze keuze bevreemdt ons – enerzijds is de urgentie van de aanpak bevestigd en is de opdracht zelfs, terecht, uitgebreid. Anderzijds nemen de middelen die regio's daarvoor ontvangen af. Dat heeft consequenties voor de aanpak die in de regio is ontwikkeld en die de partners de komende periode willen versterken en doorontwikkelen. Het is zeer de vraag of de gestelde ambitie (20.000 vsv-ers landelijk) kan worden bereikt met de inzet van beperktere middelen.

Het wekt verwarring dat de middelen voor de vsv-aanpak en de RMC-middelen in één regeling zijn ondergebracht. Ook over de verdeling van deze middelen over de regio's is de regeling niet geheel duidelijk. De verdeling van de middelen die aan de contactschool worden verstrekt, is opgenomen. De verdeling van de middelen over de contactgemeenten is nog niet opgenomen in de regeling. Ook de grondslagen voor de verdeling zijn niet helder. We pleiten er voor het aantal schoolgaande leerlingen/studenten in een regio mee te laten tellen en niet uitsluitend het aantal jongeren dat woont in de regio. Ten slotte is onduidelijk hoeveel de regio als geheel kan aanvragen en hoe het ministerie overgaat tot toekenning indien het maximaal beschikbare bedrag door alle aanvragen gezamenlijk wordt overschreden. In de definitieve regeling zien we graag een toelichting op deze keuzes.

Streefcijfers & verantwoording

Om een tijdige invulling te kunnen geven aan het regionaal meerjarenprogramma, is het nodig dat de aangekondigde nulmeting snel beschikbaar is. We zijn benieuwd naar hoe het ministerie de resultaten op deze streefcijfers gaat beoordelen. Daarbij constateren we wel dat de norm van 12 uur voor betaald werk niet leidt tot financiële onafhankelijkheid.

We zijn verheugd over de aangekondigde vereenvoudiging van de vsv-effectrapportage maar hebben nog wel vragen over de praktische invulling hiervan. We verwachten dat we hier in de komende periode met het ministerie over in gesprek kunnen gaan.

In meer detail en op basis van recente ervaring vragen we aandacht voor artikel 2.9 waarin geen bijzondere voorwaarden aan de verantwoording worden gesteld. DUO heeft in de

subsidiebevestiging echter anders gecommuniceerd. Dat heeft in het afgelopen verantwoordingsjaar voor verwarring met de accountant gezorgd en voor extra administratieve verantwoordingsdruk. Eerdere verzoeken om opheldering hebben nog niet tot de gewenste duidelijkheid geleid. Graag zouden wij zien dat bij vaststelling van de Regeling, aan DUO gevraagd wordt om eenduidige formulering van de verantwoordingsplicht conform artikel 2.9.

Over de procedure

Het feit dat in de regeling contactschool en contactgemeente gezamenlijk verantwoordelijk worden gesteld voor het meerjarenplan en het betrekken van de partners in de regio vinden we positief. De opgave om de domeinen arbeid en zorg te betrekken ondersteunen we en zien we als een logische. Tegelijk is dat in de Agglomeratie Amsterdam niet eenvoudig. Deels omdat de inhoudelijke, in wet- en regelgeving vastgelegde, opdrachten niet altijd overeenkomen. Daarnaast omdat binnen RMC21 we te maken hebben met verschillende samenwerkingsverbanden voor arbeid, jeugd- en wmo-zorg. Het risico van een grootschalige formele overlegstructuur ligt op de loer, reden om hier te kiezen voor een meer pragmatische en lokale invulling van deze afstemming.

We zijn ten slotte kritisch over het tijdpad dat wordt doorlopen en de verhoudingsgewijs late keuze voor indiening in juni in plaats van oktober zoals vorige keer. De concept regeling zelf verschijnt laat, maar ook de cijfers die de basis zullen zijn voor onze kwantitatieve ambities zijn nog altijd niet gepubliceerd.

Met vriendelijke groet,
Namens RMC 21

Nadine van der Sluis
Regionaal coördinator RMC 21